

ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСІЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»

Навчально-науковий інститут денної освіти
Кафедра правознавства

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«Виборче право і виборчі технології»

на 2023-2024 навчальний рік

Курс та семестр вивчення	2 курс, 4 семестр
Освітня програма/спеціалізація	«Право»
Спеціальність	081 Право
Галузь знань	08 Право
Ступінь вищої освіти	молодший бакалавр

ПІБ НПП, який веде дану дисципліну,
науковий ступінь і вчене звання,
посада

Лаврик Галина Володимирівна
доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри правознавства

Контактний телефон	+38-050-867-44-07
Електронна адреса	lavrykg@gmail.com
Розклад навчальних занять	http://schedule.puet.edu.ua/
Консультації	очна: http://www.pravo.puet.edu.ua/ он-лайн: електронною поштою, пн-пт з 10.00-17.00
Сторінка дистанційного курсу	

Опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни	полягає у засвоєнні системи принципів виборчого права, їх змісту і ролі для галузі виборчого права. Зазначені принципи розглядаються у тісному взаємозв'язку з міжнародними виборчими стандартами. Вивчаються окремі складові системи виборчого права – інститути голосування, виборчого процесу та органів адміністрування виборів. Показано місце цих інститутів у системі виборчого права, їх правове значення.
Тривалість	3 кредити ЄКТС/90 годин (лекції 18 год., семінарські заняття 30 год., самостійна робота 42 год.)
Форми та методи навчання	лекційні та семінарські заняття в аудиторії з використанням інформаційних технологій, самостійна робота із рекомендованими джерелами інформації, для забезпечення якої здійснюється використання дистанційних технологій
Система поточного та підсумкового контролю	поточний контроль: відвідування лекційних занять; обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті; тестування; виконання навчальних завдань, передбачених планом самостійної роботи; поточна модульна робота: підсумковий контроль: екзамен
Базові знання	щодо поняття виборчого права в системі суб'єктивних виборчих прав, одержавні в курсах конституційного права України, адміністративного права.
Мова викладання	українська

**Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна,
програмні результати навчання**

№ з/п	Компетентності, якими повинен оволодіти студент	Програмні результати навчання
Загальні компетентності		
1.	Здатність до навчання з деяким ступенем автономії (ЗК-3).	Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин (ПРН 7).
2.	Здатність застосовувати знання на практиці у стандартних та окремих нестандартних ситуаціях (ЗК-8).	Визначати вагомість та переконливість аргументів в оцінці заздалегідь невідомих умов та обставин (ПРН 1).
3.	Здатність знаходити творчі рішення або відповіді на чітко визначені та абстрактні проблеми на основі ідентифікації та застосування даних (ЗК-10).	Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій (ПРН 8).
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності		
4.	Здатність до застосування норм матеріального і процесуального права при моделюванні правових ситуацій, окремих процедур (ФК-6).	Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки (ПРН 14).
5.	Здатність аналізувати правові проблеми та формувати правові позиції, здійснювати публічні виступи, брати участь в дискусіях з правових питань (ФК-10).	Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання (ПРН 2).
6.	Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації (ФК-11).	Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях (ПРН 16).
7.	Здатність до аналізу актів законодавства та судової практики, практики діяльності інститутів публічної влади (ФК-14).	Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми. Оцінювати недоліки і переваги аргументів (ПРН 4).

Тематичний план навчальної дисципліни

Назва модуля, розділу, теми	Вид навчальної роботи	Завдання самостійної роботи в розрізі тем
1	2	3
Модуль 1. Виборче право		
<i>Розділ 1. Принципи виборчого права: загальна характеристика</i>		
Тема 1. Принципи виборчого права як галузеві принципи.	Відвідування лекційного заняття. Тестування. Виконання навчальних завдань..	Опрацювати теоретичні питання для самостійного вивчення, виконати навчальні завдання. .
Тема 2. Міжнародно-правові виборчі стандарти.	Відвідування лекційного заняття. Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті. Тестування. Виконання навчальних завдань.	Опрацювати теоретичні питання для обговорення на семінарському занятті та самостійного вивчення, виконати навчальні завдання, зокрема, скористатися джерелами та літературою з переліку джерел, основної та додаткової навчально-методичної літератури (як то Комітет ООН з прав людини. Загальний коментар статті 25 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права (1996 рік) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://yuriy-shveda.com.ua/en/communion/psefolohia/602-comments.html , Конституція України. Науково–практичний коментар / редкол. : В. Я. Тацій (голова редкол.), О. В. Петришин (відп. секретар), Ю. Г. Барабаш та ін. : Нац. акад. прав. наук України. – 2–ге вид., переробл. і допов. – Х. : Право, 2011 та ін.) і, посилаючись на них, письмово встановити чи відповідають приписи ст.38 Конституції України положенням ст. 25 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права, що є додатковою гарантією дотримання права громадян брати участь в управлінні державними справами, у всеукраїнському та місцевих референдумах, вільно обирати і бути обраними до органів державної влади та органів місцевого самоврядування та інших
Тема 3. Верховенство права і його складові як загальноправові засади демократичних виборів.	Відвідування лекційного заняття. Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті. Тестування. Виконання навчальних завдань.	Опрацювати теоретичні питання для обговорення на семінарському занятті та самостійного вивчення, виконати навчальні завдання
<i>Розділ 2. Принцип загального виборчого права</i>		
Тема 4. Принцип загального виборчого права.	Відвідування лекційного заняття. Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті. Тестування. Виконання навчальних завдань.	Опрацювати теоретичні питання для обговорення на семінарському занятті та самостійного вивчення, виконати навчальні завдання.

Розділ 3. Принцип рівного виборчого права

Тема 5. Принцип рівного виборчого права.	Відвідування лекційного заняття. Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті. Тестування. Виконання навчальних завдань.	Опрацювати теоретичні питання для обговорення на семінарському занятті та самостійного вивчення, виконати навчальні завдання.
---	---	---

Розділ 4. Принцип прямих виборів

Тема 6. Принцип прямих виборів.	Відвідування лекційного заняття. Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті. Тестування. Виконання навчальних завдань.	Опрацювати теоретичні питання для обговорення на семінарському занятті та самостійного вивчення, виконати навчальні завдання.
--	---	---

Розділ 5. Інститут голосування

Тема 7. Інститут голосування та його інституційні принципи.	Відвідування лекційного заняття. Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті. Тестування. Виконання навчальних завдань.	Опрацювати теоретичні питання для обговорення на семінарському занятті та самостійного вивчення, виконати навчальні завдання.
--	---	---

Поточна модульна робота 1

Модуль 2. Виборчі технології. Кодифікація виборчого законодавства

Розділ 5. Виборчий процес

Тема 8. Виборчий процес як вид юридичного процесу. Виборчі процедури.	Відвідування лекційного заняття. Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті. Тестування. Виконання навчальних завдань.	Опрацювати теоретичні питання для обговорення на семінарському занятті та самостійного вивчення, виконати навчальні завдання.
Тема 9. Органи адміністрування виборів.	Відвідування лекційного заняття. Тестування. Виконання навчальних завдань.	Опрацювати теоретичні питання для обговорення на семінарському занятті та самостійного вивчення, виконати навчальні завдання.

Розділ 6. Кодифікація виборчого законодавства

Тема 10. Кодифікація виборчого законодавства як спосіб реалізації системи принципів виборчого права та стабільності виборчого законодавства.	Відвідування лекційного заняття. Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті Тестування Виконання навчальних завдань.	Опрацювати теоретичні питання для обговорення на семінарському занятті та самостійного вивчення, виконати навчальні завдання.
Поточна модульна робота 2		
Підсумковий модульний контроль		

Рекомендовані джерела інформації:

Нормативно-правові акти:

1. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 року // Офіційний вісник України. – 2008. – № 93. – Ст. 3103 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_015
2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 року зі змінами та доповненнями, внесеними згідно з протоколами № 11 і № 14 до Конвенції [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_004
3. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 року № 245к/96-ВР із змінами, внесеними згідно Закону України № 1401-VIII від 2 червня 2016 року // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 28. – Ст. 532 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
4. Виборчий кодекс України: Закон України від 19 грудня 2019 року N 396-IX. [Електронний ресурс]. – Режим доступу. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/396-IX>
5. Про всеукраїнський референдум: Закон України від 26 січня 2021 року // Офіційний вісник України. – 2021. – № 135-IX – Ст. 94 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1135-20#Text>
6. Про державну службу: Закон України від 10 грудня 2015 року № 889-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/889-19>
7. Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус: Закон України від 20 листопада 2012 року // Відомості Верховної Ради України. 2013. – № 51. – Ст. 716.
8. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13 січня 2011 року № 2939-V // Офіційний вісник України. – 2011. – № 10. – Ст. 446 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>
9. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб: Закон України від від 20 жовтня 2014 року № 1706-VII // Офіційний вісник України. – 2014. – № 94. – Ст. 2709 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1706-18/page>
10. Про забезпечення функціонування української мови як державної: Закон України від 25 квітня 2019 року № 2704-VIII// Офіційний вісник України. – 2019. – № 41. – Ст. 1422 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-1
11. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27 лютого 2014 року № 794-VII // Офіційний вісник України. - 2014. - № 20. – Ст.619. - С. 23.
12. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 року // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 24. – Ст.170.
13. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 9 квітня 1999 року // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 20-21. – Ст.190.
14. Про особливий порядок місцевого самоврядування в окремих районах Донецької та Луганської областей: Закон України від від 16 вересня 201 року № 1680-VII в редакції від 21 березня 2015 року) // Офіційний вісник України. – 2014. – № 85. – Ст.9.
15. Про очищення влади: Закон України від 16 вересня 2014 року № 1682-VII (в редакції від 26 квітня 2015 року) // Офіційний вісник України. – 2014. – № 82. – Ст.2317.
16. Про політичні партії в Україні: Закон України від 5 квітня 2001 року № 2365-III // Офіційний вісник України. – 2001. - № 17. – Ст.728.
17. Про ратифікацію Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, Першого протоколу та протоколів № 2, 4, 7 та 11 до Конвенції: Закон України від 17 липня 1997 року № 475797-ВР (в редакції від 13 березня 2006 року) // Офіційний вісник України. – 1997. – № 29. – С. 11 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/475/97-вр>
18. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 7 червня липня 2001 року // Офіційний вісник України. - 2001. - № 26 – Ст. 1151.

Основні рекомендовані джерела інформації:

19. Ключковський Ю.Б. Принципи виборчого права: доктринальне розуміння, стан та перспективи законодавчої реалізації в Україні: монографія. Київ: Ваіте, 2018. 908 с.
20. Конституційне право України. Академічний курс: Підручник: У 2 т. – Т.2 / За заг. ред. Ю.С.Шемшученка. – К. : ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2008. – 800 с.

21. Конституційне право України: підручник / [Т. М. Слінько, Л. І. Летнянчин, Ф. В. Веніславський та ін.]; за заг. ред. Т. М. Слінько. – Харків: Право, 2020. – 592 с.
22. Совгіря О. В., Шукліна Н. Г. Конституційне право України. Повний курс: навч. посіб. К.: Юрінком Інтер, 2021. – 556 с.
23. Федоренко В.Л. Конституційне право України: підруч. / До 20-ої річниці Конституції України та 25-ої річниці незалежності України / В. Л. Федоренко. – К.: Видавництво Ліра-К, 2016. – 616 с.
- Додаткові рекомендовані джерела інформації:**
24. Аналітична записка від 25 липня 2012 року № 1 щодо реалізації народовладдя через органи державної влади в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://jurliga.ligazakon.ua/news/2012/7/25/69171.htm>
25. Антологія української юридичної думки. Т.4. Конституційне (державне) право / За ред. акад. НАН України Ю.С.Шемшученка. – К. : Юридична книга, 2004. – 599 с.
26. Афанасьєва М. В. Виборча інженерія в Україні: монографія / М. В. Афанасьєва. – Одеса: Юрид. літ., 2014. – 382 с [Електронний ресурс]. – Режим доступу: dspace.onua.edu.ua/handle/11300/1521
27. Бакумов О.С. Конституційне право громадян України на участь у виборах і референдумах проблеми його реалізації. Монографія. – Харків: «Право», 2015. – 200 с.
28. Барабаш Ю. Г. (Комісія з питань здійснення народовладдя). Щодо права визначення конституційного ладу народом України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cau.in.ua/ua/activities/analytics/id/ju.g.barabash-komisija-z-pitan-zdijsnennja-narodovladdja.-schodo-465/>
29. Виборче право України. Навчальний посібник / за ред. В.Ф. Погорілка, М.І. Ставнійчук. – К. : Парламентське вид-во, 2003. – 383 с.
30. Європейський демократичний доробок у галузі виборчого права: Матеріали Венеціанської Комісії, Парламентської Асамблеї, Комітету Міністрів, Конгресу місцевих і регіональних влад Ради Європи : пер. з англ. / за ред. Ю. Ключковського. – Вид. 2-е, випр. і доповн. – К., 2009. – 500 с [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <file:///D:/Мама/CDL-elec-opinions-UKR.pdf>
31. Європейський демократичний доробок у галузі виборчого права: Матеріали Венеціанської Комісії : В 2-х част. Ч.1 / За ред. Ю. Ключковського. – 3-є вид. випр. і доп. – К.: "Логос", 2016. – 552 с.
32. Європейський демократичний доробок у галузі виборчого права: Матеріали Венеціанської Комісії : В 2-х част. Ч.2 / За ред. Ю. Ключковського. – 3-є вид. випр. і доп. – К.: "Логос", 2016. – 472 с.
33. Історія виборів: виборчі права в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.oporaua.org/news/vybory/election_history/22863-istoriia-viboriv-viborchi-prava
34. Історія виборів: виборчі системи в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.oporaua.org/news/vybory/election_history/22821-istoriia-viboriv-viborchi-sistemi-v-ukrayi
35. Історія референдумів: український досвід [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.oporaua.org/news/vybory/election_history/22791-istoriia-referendumiv-ukrayinskii-dosvid
36. Ключковський Ю. Б. Виборчий процес: правова природа і суб'єктний аспект/ Ю.Б. Крючковський // Право України. – 2014. – № 7. – С. 157-166.
37. Ключковський Ю. Б. Виборчі системи та українське виборче законодавство: монографія / Ю. Б. Ключковський. – К.: Час Друку, 2011. – 132 с [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_low/cgiirbis_64.exe?....
38. Ключковський Ю. Б. Референдум у системі державного режиму представницької демократії // Право України. – 2019. – № 10. – С. 95-112. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://rd.ua/storage/attachments/9782.pdf>
39. Колісник В. П. Голосування та встановлення результатів виборів: проблеми правового регулювання / В. П. Колісник, П. М. Любченко // Вісн. Нац. акад. прав. наук України. – 2014. – № 1. – С. 93–102.
40. Колісник В. П. Сутність конституціоналізму, конституційна доктрина та головні доктринальні підходи до визначення конституційного ладу / В. П. Колісник // Правова доктрина України. У 5-ти томах. Т. 2. Публічно-правова доктрина України / Ю. П. Битяк, Ю. Г. Барабаш, М. П. Кучерявенко та ін.; за заг. ред. Ю. П. Битяка. – Х. : Право, 2013. – С. 91-121.
41. Конституційне право: підручник / за заг. ред. М.І. Козюбри./ Ю.Г. Барабаш, О.М. Бориславська, В.М. Венгер, М.І. Козюбра, А.А. Мелешевич. – К.: Ваіте, 2021. – 528 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.osce.org/files/f/documents/9/d/489959_0.pdf
42. Конституція України у судових рішеннях / М. П. Орзіх, А. А. Єзеров, Д. С. Терлецький. – К.: Юрінком Інтер, 2011. – 432 с.
43. Конституція України. Науково–практичний коментар / редкол. : В. Я. Тацій (голова редкол.), О. В. Петришин (відп. секретар), Ю. Г. Барабаш та ін.: Нац. акад. прав. наук України. – 2-е вид., переробл. і допов. – Х.: Право, 2011. – 1128 с.

44. Кострицький В.В. Кримінальна відповідальність за підкуп виборця, учасника референдуму: аналіз законодавчих новел // Часопис цивільного і кримінального судочинства. – 2014. – № 6(21). – С.95-103. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://sc.gov.ua/uploads/tiny_mce/files/Chasopis-n6\(21\)_2014.pdf](http://sc.gov.ua/uploads/tiny_mce/files/Chasopis-n6(21)_2014.pdf)
45. Конституційне право України: прагматичний курс: навч. посіб. / М. В. Афанасьєва, Ю. Ю. Бальцій, Ю. Д. Батан [та ін.]; за заг. ред. М. В. Афанасьєвої, А. А. Єзерова; тех. ред. Ю. Д. Батан. – Одеса: Юридична література, 2017. – 256 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.onu.edu.ua/bitstream/handle/11300/7800/Konst%20pravo%20pragmat%20kurs.pdf?sequence=3>
46. Курс конституційного права України. Том 2. Конституційний строй України: учебник / под ред. М. А. Баймуратова и А. В. Батанова. – Сумы. : ИТД «Университетская книга», 2012. – 800 с.
47. Курс конституційного права України. Том 1. Общая часть: Основы теории конституційного права: учебник / под ред. М. А. Баймуратова и А. В. Батанова. – Х. : Одиссей, 2008. – 672 с.
48. Куян І. А. Суверенітет: проблеми теорії і практики (конституційно-правовий аспект): монографія / І. А. Куян. – К. : ВЦ «Академія», 2013. – 560 с.
49. Майданник О. О. Конституційне право України: навч. посіб. / О. О. Майданник – К: Алерта, 2011. – 380 с.
50. Марцеляк О. В. Принципи виборів народних депутатів України (Загальнотеоретична характеристика) / О.В. Марцеляк [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/vamsup_2009_1_4.pdf
51. Ніконова Л. Мажоритарна та пропорційна системи народного представництва: з історії політико-правової дискусії // Вісник Академії правових наук України. – 2005. – С.60-67.
52. Нестерович В.Ф. Виборче право України: підручн. / В.Ф. Нестерович. – К. : Вид-во Ліра-К, 2017. – 504 с.
53. Панкевич І. М. Традиція виборності влади в Україні: монографія / І. М. Панкевич. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – 488 с.
54. Пилипишин В.П. Система принципів виборчого права: теоретичний та практичний аспекти аналізу/ В.П.Пилипишин // Бюл. М-ва юстиції України. – 2008. – № 3.– С.122-131.
55. Розвиток форм безпосередньої демократії в Україні: аналіз доцільності та перспектив застосування : аналіт. доп. / [Павленко І. А., Даниляк О. О., Макаров Г. В., Руденко А. В.]. – Київ : НІСД, 2019. – 65 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2019-12/dopovid-1.pdf>
56. Селіванов А. О. (Комісія з питань здійснення народовладдя). Щодо реалізації народовладдя через органи державної влади в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cau.in.ua/ua/activities/analytics/id/a.o.selivanov-komisija-z-pitan-zdijsnennja-narodovladdja.-schodo-470/>
57. Скрипнюк О.В. Федоренко В. Категорії «народний суверенітет», «народне волевиявлення» «безпосередня демократія», «форма безпосередньої демократії»: теоретико-методологічні аспекти // Право України. – 2012. – № 9. – С.281-288.
58. Стрижак А. А. Виборче право в Україні: історія і сучасність / А. А. Стрижак. – К.: Логос, 2012. – 448 с.
59. Теофіл Іван. Виборчі системи та їхні політичні наслідки // Нова політика. – 1996. – № 2. – С. 23-31; № 4. – С. 11-30.
60. Щорічна доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини про стан додержання та захисту прав і свобод людини і громадянина в Україні. – К., 2016. – 538 с [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ombudsman.gov.ua>

Програмне забезпечення комп'ютерної підтримки освітнього процесу з навчальної дисципліни

1. Виборче право і виборчі технології: завдання для аудиторного тестування студентів заочної форми навчання / Г. В. Лаврик [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://10.0.0.34/>

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

- Політика щодо термінів виконання та перескладання: завдання, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75 % від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу провідного викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- Політика щодо академічної доброчесності: студенти мають свідомо дотримуватися «Положення про академічну доброчесність» (http://puet.edu.ua/sites/default/files/polozhennya_pro_akademichnu_dobrochesnist_2020.pdf); списування під час виконання поточних модульних робіт та тестування заборонено (в т. ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.
- Політика щодо відвідування: відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі (Moodle) за погодженням із провідним викладачем.
- Політика зарахування результатів неформальної освіти: <http://puet.edu.ua/uk/neformalna-osvita>; http://puet.edu.ua/sites/default/files/polozhennya_pro_zarahuvannya_rezultativ_neformalnoyi_osvity_0.pdf

Оцінювання

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни розраховується через поточне оцінювання

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-4): обговорення теоретичного питання та практичного матеріалу на семінарському занятті (3 бали); тестування (2 бали); виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи (2 балів); поточна модульна робота (9 балів)	80
Модуль 2 (теми 5-11): обговорення теоретичного питання та практичного матеріалу на семінарському занятті (6 балів); тестування (3,5 бали); виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи (3,5 бали); поточна модульна робота (10 балів)	20
Разом	100

Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни